

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
 ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«ПОГОДЖЕНО»

Директор навчально-наукового
інституту економіки та управління

_____ В. П. Клочан

«___» _____ 2018 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

_____ Д. В. Бабенко

«___» _____ 2018 р.

Декан обліково-фінансового факультету

_____ О. М. Вишневська

«___» _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з нормативної дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством»
шифр за ОПП - МПП 1

для здобувачів вищої освіти денної форми навчання
освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»
другий (магістерський) рівень вищої освіти (1 курс)
 на 2018-2019 навчальний рік

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітній ступінь «Магістр»

Кваліфікація магістр з обліку і оподаткування

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Курс – 1

Семестр – 1

Всього годин – 120 год. / 4,0 кред.

з них:

лекцій – 14 год. / 0,47 кред.

практичних занять – 12 год. / 0,40 кред.

самостійна робота – 94 год. / 3,13 кред.

Екзамен – 1 семестр

Миколаїв
2018

Програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Облік і оподаткування» затвердженою Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 27.03.2018 року (протокол № 7).

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування обліково-фінансового факультету ННІ економіки і управління Миколаївського національного аграрного університету.

Протокол № 19 від «13» червня 2018 року

Завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
д-р екон. наук, професор

Н.М.Сіренко

Робоча програма схвалена науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського національного аграрного університету.

Протокол № 10 від «15» червня 2018 року

Голова науково-методичної комісії
канд. екон. наук, доцент

Ю.Ю. Чебан

1 АНОТАЦІЯ

Перехід на національні стандарти бухгалтерського обліку, нові економічні умови розширюють функції та повноваження бухгалтерської служби. Бухгалтерська професія виходить на якісно інший рівень, а бухгалтер-аналітик у своїй діяльності піднімається на новий щабель, перейшовши від облікової реєстрації господарських фактів до управління виробництвом.

В загальному вигляді управлінський облік — це система обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів в процесі управління підприємством.

SUMMARY

Transition on the national standards of record-keeping, new economic terms extend functions and plenary powers of book-keeping service. A book-keeping profession goes out on high-quality other level, and an accountant-analyst in the activity walks up a new stage, passing from registration registration of economic facts to the operations management.

In a general view an administrative account is the system of treatment and preparation of information about activity of enterprise for internal users in the process of management by an enterprise.

2 ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітній ступінь «Магістр»

Нормативна – **освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»**

Семестр – 1

Кількість кредитів ECTS – 4,0

Кількість модулів – 1,0

Кількість змістовних модулів - 2

Загальна кількість годин – 120 год.

Види освітньої діяльності та види занять, обсяг годин:

лекції – 14 год.

практичні заняття – 12 год.

самостійна робота – 94 год.

в т.ч. індивідуальні завдання – 10 год.

Форми підсумкового контрольного заходу – екзамен

3 МЕТА, ЗАВДАННЯ, ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» є надання здобувачем вищої освіти знань з теорії та практики оволодіння професійними знаннями, спрямованими на вдосконалення господарського механізму поліпшення управління підприємством.

Завдання вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» є: засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичних основ та їх подальшого застосування майбутніми магістрами з бухгалтерського обліку і аудиту, організації облікової роботи на підприємстві відповідно до «Закону про бухгалтерський облік та звітність в Україні».

Об'єктом вивчення дисципліни є процес інноваційного розвитку соціально-економічних систем.

Предметом дисципліни є сукупність теоретичних та практичних аспектів формування облікової інформації для управління економічним об'єктом.

У результаті вивчення дисципліни здобувачем вищої освіти повинен *знати:*

- методику бухгалтерського обліку в інформаційній системі управління підприємством,
- побудову бухгалтерського фінансового обліку,
- побудову внутрішньогосподарського (управлінського) обліку та бухгалтерської звітності в управлінні підприємством та прийняття управлінських рішень.

вміти:

- поєднати вивчення теоретичних питань з виконанням конкретних практичних завдань.

4 МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У СТРУКТУРІ ДИСЦИПЛІН

Таблиця 5.1 Структурно-модульна схема дисципліни для здобувачів вищої освіти 5-го курсу обліково-фінансового факультету спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Бухгалтерський облік в управлінні підприємством	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. «ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ»	Тема 1: Сутність і місце облікової інформації в управлінні підприємством
		Тема 2: Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством
		Тема 3: Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством
		Тема 4: Принципи, методики і техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності
		Тема 5: Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством
		Тема 6: Якість облікової інформації та бухгалтерського обліку
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	Тема 7: Бухгалтерський облік в управлінні вартістю підприємства
		Тема 8: Облікова політика в ціноутворенні
		Тема 9: Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень
		Тема 10: Бухгалтерський облік для прийняття екологічних рішень
		Тема 11: Бухгалтерський облік для прийняття соціальних рішень
		Тема 12: Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства

6. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

У відповідності до навчального плану спеціальності 071 «Облік і оподаткування» курс дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» вивчається здобувачем вищої освіти протягом 1 семестру (1 курс (другого (магістерського) рівня вищої освіти). Курс складається із 120 годин / 4,0 кред. аудиторних занять (2 змістовних модулів), в тому числі теоретичний курс (лекції) 14 год./ 0,47 кред., практичні заняття 13 год./ 0,40 кред., самостійна робота – 94 год./ 3,13 кредитів.

6.1 Загальний розподіл годин і кредитів

Таблиця 6.1 Загальний розподіл годин і кредитів

Види занять	Загальна кількість годин/кредитів	Аудиторна кількість годин
Лекції	14 / 0,47	14
Практичні	12 / 0,40	12
Самостійна робота	94 / 3,13	-
Разом по курсу	120 / 4,0	26

По курсу «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» систематично проводиться поточний контроль знань здобувачем вищої освіти шляхом

виконання модульних контрольних робіт, перевіряється виконання самостійної роботи. В кінці першого семестру здобувачем вищої освіти складають екзамен.

6.2 Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

Змістовні модулі курсу			Найменування тем	Розподіл навчального часу			Термін виконання, тиждень	Термін контрольного заходу
Найменування	Обсяг, кредит	Сума балів		Лекції	практичні	самостійна робота		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. «ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ»	2,07	17-29	Сутність і місце облікової інформації в управлінні підприємством	1	1	8	1	1
			Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством	1	1	8	1	2
			Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством	1	1	8	3	3
			Принципи, методики і техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності	1	1	8	3	4
			Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством	2	1	8	5	5
			Якість облікової інформації та бухгалтерського обліку	2	1	8	6	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	1,93	19-31	Бухгалтерський облік в управлінні вартістю п/п	1	1	8	7	7
			Облікова політика в ціноутворенні	1	1	8	7	8
			Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень	1	1	8	9	9
			Бухгалтерський облік для прийняття екологічних рішень	1	1	8	9	10
			Бухгалтерський облік для прийняття соц. рішень	1	1	7	10	11
			Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства	1	1	7	12	13
			3,0	36-60		14	12	94

6.3 Перелік та короткий зміст лекцій

Лекції традиційні з елементами диспуту, з використанням мультимедійного обладнання для презентації (14 годин).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Тема **1.** Сутність і місце облікової інформації в управлінні підприємством (традиційна лекція з використанням презентації) 1 год.

1 Сутність та класифікація економічної інформації

2 Інформаційна система підприємства

3 Роль облікової інформації в управлінні підприємством

Тема 2. Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством (*традиційна лекція з використанням презентації*) 1 год.

1 Бухгалтерський облік як частина інформаційного забезпечення підприємства

2 Системний підхід до поняття бухгалтерського обліку

Тема 3. Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством (*традиційна лекція з використанням презентації*) 1 год.

1. Предмет та об'єкти бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством

2. Метод бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством

Тема 4. Принципи, методики і техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності (*традиційна лекція з використанням презентації*) 1 год.

1. Концептуальні основи методології побудови бухгалтерського обліку .

2. Користувачі та їхні вимоги до облікової інформації про господарство, його стан і зміни стану .

3. Принципи побудови бухгалтерського обліку в управлінні, прийняті у міжнародній практиці.

4. Загальна структура методології побудови бухгалтерського обліку в управлінні.

5. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві як процесу.

Тема 5. Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством (*традиційна лекція з використанням презентації*) 2 год.

1. Збалансована система показників як інструментарій управління підприємством

2. Визначення механізму взаємозв'язків у збалансованій системі показників

3. Стратегічні карти як інформаційні носії для оцінки діяльності підприємства

Тема 6. Якість облікової інформації та бухгалтерського обліку 2 год.

Ефективність і результативність системи управління на підприємстві багато в чому обумовлені дієвістю обліково-аналітичної системи, де облікова інформація виступає одним з основних понять.

1. Чинники, які забезпечують якість облікової інформації

2. Цілі оцінювання якості облікової інформації відповідно до етапів управління

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Тема 7. Бухгалтерський облік в управлінні вартістю підприємства (*традиційна лекція з використанням презентації*) 1 год.

1. Загальна побудова обліку пасиву (капіталу).

2. Побудова обліку власного капіталу (власності засновників).
3. Побудова обліку залученої чужої власності (чужого капіталу): зобов'язань за контрактом
4. Облік тимчасово залученого суспільного капіталу до проведення розрахунків

Тема **8.** Облікова політика в ціноутворенні (*традиційна лекція з використанням презентації*) 1 год.

- 1 Цінова політика як елемент ринкової стратегії підприємства.
2. Види типів ринку та політика ціноутворення підприємств
- 3 Елементи облікової політики в ціноутворенні.

Тема **9.** Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень (*традиційна лекція з використанням презентації*) 1 год.

1. Економічний зміст управління витратами, класифікація витрат.
2. Класифікація поточних (оперативних) рішень у процесі оцінки очікуваних витрат.
3. Прийняття управлінських рішень з урахуванням критеріїв релевантної інформації.
4. Методи визначення та оцінки альтернатив.
5. Прогнозування у прийнятті управлінських рішень.

Тема **10.** Бухгалтерський облік для прийняття екологічних рішень (*традиційна лекція з використанням презентації*) 1 год.

- 1 Роль достовірної екологічної інформації у стійкому розвитку суспільства.
- 2 Формування інформації про екологічну діяльність на основі бухгалтерського обліку

Тема **11.** Бухгалтерський облік для прийняття соціальних рішень (*традиційна лекція з використанням презентації*) 1 год.

- 1 Соціальна відповідальність бізнесу – складова сталого розвитку суспільно-економічних відносин
- 2 Соціальний облік та нефінансова звітність

Тема **12.** Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства (*традиційна лекція з використанням презентації*) 1 год.

- 1 Місце бухгалтерського обліку в управлінні підприємницькими ризиками
- 2 Методи управління ризиками та їх інформаційне забезпечення
- 3 Облік операцій хеджування, як засобу управління ризиками суб'єкта господарювання

Разом

14 год.

6.4 Перелік та план практичних занять

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 Облік витрат і система калькулювання

ПЗ 1. Тема 1 Сутність і місце облікової інформації в управлінні підприємством *1 год.*

1. Доповідь (5 балів);
2. усне опитування (3 бали);
3. тести (2 бали);
4. задачі (3 бали).

Тести: тема № 1 MOODLE

ПЗ 1. Тема 2 Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством *1 год.*

1. Доповідь (5 балів);
2. усне опитування (3 бали);
3. тести (2 бали);
4. задачі (3 бали).

Тести: тема № 2 MOODLE

ПЗ 2. Тема 3 Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством *1 год.*

1. усне опитування (3 бали);
1. тести (2 бали);
2. задачі (3 бали).

Тести: тема № 3 MOODLE

ПЗ 2. Тема 4 Принципи, методики і техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності *1 год.*

1. усне опитування (3 бали);
1. тести (2 бали);
2. задачі (3 бали).

Тести: тема № 4 MOODLE

ПЗ 3. Тема 5 Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством *1 год.*

1. усне опитування (3 бали);
3. тести (2 бали);
4. задачі (3 бали).

Тести: тема № 5 MOODLE

ПЗ 3. Тема 6 Якість облікової інформації та бухгалтерського обліку *1 год.*

1. Семінарське заняття з теми
2. КОНТРОЛЬНА РОБОТА З МОДУЛЯ 1

Тести: тема № 6 MOODLE

ЗМІТОВНИЙ МОДУЛЬ 2 БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

ПЗ 4. Тема 7 Бухгалтерський облік в управлінні вартістю підприємства *1 год.*

1. усне опитування (3 бали);
2. тести (2 бали);
3. задачі (3 бали).

Тести: тема № 7 MOODLE

<i>ПЗ 4. Тема 8</i> Облікова політика в ціноутворенні	<i>1 год.</i>
1. усне опитування (3 бали);	
2. тести (2 бали);	
3. задачі (3 бали).	
<u>Тести: тема № 8 MOODLE</u>	
<i>ПЗ 5. Тема 9</i> Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень	<i>1 год.</i>
1. тести (2 бали);	
2. задачі (3 бали);	
3. усне опитування (3 бали).	
<u>Тести: тема № 9 MOODLE</u>	
<i>ПЗ 5. Тема 10</i> Бухгалтерський облік для прийняття екологічних рішень	<i>1 год.</i>
1. тести (2 бали);	
2. задачі (3 бали);	
3. усне опитування (3 бали).	
<u>Тести: тема № 10 MOODLE</u>	
<i>ПЗ 6. Тема 11</i> Бухгалтерський облік для прийняття соціальних рішень	<i>1 год.</i>
1. тести (2 бали);	
2. задачі (3 бали);	
3. усне опитування (3 бали).	
<u>Тести: тема № 10 MOODLE</u>	
<i>ПЗ 6. Тема 12</i> Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства	<i>1 год.</i>
задачі (3 бали);	
КОНТРОЛЬНА РОБОТА З МОДУЛЯ 2	
<u>Тести: тема № 9 MOODLE</u>	
Разом	12 год.

Проведення практичних занять на філіях кафедри

Тема 7. Бухгалтерський облік в управлінні вартістю підприємства – 2 год.

Тема 11. Бухгалтерський облік для прийняття соціальних рішень – 2 год.

Візуальне супроводження дисципліни

Лекційні заняття з дисципліни «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством» по всіх дванадцяти темах, що вивчаються, супроводжуються презентаціями.

Матеріально-технічне забезпечення дисципліни

Використання навчального банку кафедри фінансів, банківської справи та страхування по темі: Принципи, методики і техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності.

Елементи дистанційного навчання

6.5 Теми, форма контролю та перевірки завдань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання

Самостійна робота здобувачем вищої освіти в обсязі 94 години складається з вивчення матеріалу за допомогою конспектів лекцій, підручників, допоміжної літератури, а також підготовки до практичних занять.

Теми, які виносяться для самостійного відпрацювання, здобувачем вищої освіти вивчають у вільний від занять час. В методичних рекомендаціях для практичних занять виділяються теми, які здобувачем вищої освіти повинен виконати самостійно.

Таблиця 6.5.1 Теми обов'язкового самостійного опрацювання

Змістовий модуль	№ з/п	Тема	Кількість годин	Форма контролю
1	1	Сутність і місце облікової інформації в управлінні підприємством	8	опитування тестування
1	2	Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління підприємством	8	опитування тестування
1	3	Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством	8	опитування тестування
1	4	Принципи, методика і техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності	8	опитування тестування
1	5	Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством	8	опитування тестування
1	6	Якість облікової інформації та бухгалтерського обліку	8	контрольна робота
2	7	Бухгалтерський облік в управлінні вартістю п/п	8	опитування тестування
2	8	Облікова політика в ціноутворенні	8	опитування тестування
2	9	Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень	8	опитування тестування
2	10	Бухгалтерський облік для прийняття екологічних рішень	8	опитування тестування
2	11	Бухгалтерський облік для прийняття соц. рішень	7	опитування тестування
2	12	Бухгалтерський облік в управлінні ризиками підприємства	7	Контрольна робота
		Всього годин	94	

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- 1) підготовка і друкування наукової статті (обсягом 0,375 друк. арк.);
- 2) підготовка і друкування тез (обсягом 0,125 друк. арк.);
- 3) підготовка інноваційного проекту

Таблиця 6.5.2 Форма перевірки та оцінювання завдань самостійної роботи

№ п/п	Завдання самостійної роботи	Кількість заходів	Кількість балів за 1 захід	Загальна сума балів
1	<u>Обов'язкова самостійна робота</u> :			
	- доповідь (виступ) на наукових конференціях (з підготовкою презентації);	4	2,5-3	12
	- тестування в MOODLE.	7	2-5	18
	Всього	11	x	30
2	<u>Індивідуальна робота здобувача вищої освіти</u> :			
	- наукова стаття (обсягом 0,375 друк. арк.);	1	5-10	10
	- тези (обсягом 0,125 друк. арк.);	1	3-5	5
	Всього	2	X	20
3	Індивідуальне опрацювання питань курсу (20 год)	1	10	10
Разом		12	x	60

6.6 Питання для поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

а) для поточного контролю

1. Для чого призначений управлінський облік?
2. Як і коли виник управлінський облік?
3. Що вивчає управлінський облік?
4. Які методи використовує управлінський облік?
5. Як пов'язаний управлінський облік з іншими елементами системи бухгалтерського обліку?
6. Яка інформація використовується в управлінському обліку?
7. За якими ознаками класифікуються системи управлінського обліку?
8. Як організаційна структура підприємства впливає на побудову управлінського обліку?
9. Які і принципи організації управлінського обліку?
10. Які функції головного бухгалтера в системі управлінського обліку?
11. Який економічний зміст категорії витрат?
12. Поясніть відмінність між поняттями виробничі витрати, валові витрати та собівартість?
13. Який принцип покладено в основу класифікації витрат?
14. Для чого необхідно розрізняти вичерпані (спожиті) та невичерпані (неспожиті) витрати в обліку?
- 15.3 чим пов'язаний поділ витрат на ті, що включаються до собівартості продукції і ті, що відносяться до витрат звітного періоду?
16. Які витрати відносять до основних виробничих витрат?
- 17.3 чим пов'язаний поділ витрат на прямі та непрямі? Наведіть приклади.
18. Що таке конверсійні витрати?
19. Для чого необхідно враховувати можливі витрати?
20. Які витрати вважаються релевантними, а які нерелевантними?
21. Де в обліку використовуються дані про середні та маржинальні витрати?
22. Перерахуйте відомі Вам елементи витрат?

23. Чому класифікація витрат за статтями та елементами не задовольняє вимог управління?
24. Яка головна мета обліку витрат виробництва?
25. З яких елементів складається система управління собівартістю?
26. Як пов'язані між собою облік виробничих витрат і калькулювання?
27. Яка роль оперативного обліку виробництва в управлінні собівартістю?
28. Які фактори впливають на побудову обліку витрат?
29. Як пов'язані між собою об'єкт та метод обліку витрат?
30. Які існують напрямки розвитку обліку витрат в умовах ринку?
31. Як класифікуються витрати за статтями та елементами?
32. За допомогою яких методів можна контролювати витрачання матеріалів?
33. Які витрати на робочу силу є прямими, а які - непрямими?
34. Які особливості розподілу змінних та постійних загальнопромислових витрат?
35. Що включають витрати на освоєння і підготовку виробництва продукції? Який порядок їх списання?
36. Які основні методи розподілу витрат на утримання та експлуатацію обладнання Вам відомі?
37. Яким чином включаються до собівартості продукції цехові витрати?
38. Чому вартість супутньої продукції вираховується з собівартості основної продукції?
39. З яких елементів складається собівартість продукції ?
40. Які витрати включаються до виробничої собівартості ?
41. Як поділяються калькуляції за часом складання; за рівнем охоплення витрат; за характером виробництва; за об'єктом ?
42. Яким методом обліку витрат потрібно застосувати в індивідуальному і дрібносерійному виробництвах складних виробів, а також при виробництві дослідних, експериментальних, ремонтних та інших робіт ?
43. Який метод обліку фактичної собівартості потрібно застосувати при масовому та серійному виробництві різноманітної і складної продукції, яка складається з великої кількості деталей і вузлів ?
44. Який метод обліку фактичної собівартості потрібно застосувати в умовах безперервного і, як правило, стислого технологічного процесу або ряду послідовних виробничих процесів, кожний з яких або тупа яких складають окремі самостійні переділи (фази, стадії) виробництва ?
45. Що служить підставою для обчислення фактичної собівартості випущеної продукції при нормативному методі обліку ?
46. Коли визначається фактична собівартість одиниці виробів або робіт при використанні позамовного методу ?
47. Що є об'єктами витрат і об'єктами калькулювання при попередньому методі?
48. Які основні відмінності має система директ-костинг від системи калькулювання повних витрат?
49. Чим відрізняється вітчизняна концепція калькулювання від

традиційної

50. Місце управлінського обліку в прийнятті довгострокових управлінських рішень ?

51. Які фактори впливають на виникнення відмінностей у чистому прибутку фірми, визначеному за методами директ-косту і калькулювання повних витрат ?

52. Як і коли виник стандарт-кост ?

53. В чому полягають відмінності вітчизняного нормативного методу від системи стандарт-кост? В чому вони подібні ?

54. Які види стандартів можуть бути встановлені в системі стандарт-кост?

55. В результаті чого можуть виникати відхилення від встановлених стандартів?

56. Які існують варіанти обліку витрат при стандарт-косту?

57. На якому принципі побудована система калькулювання на основі діяльності?

58. Що таке фактор витрат?

59. Які витрати виникають в ході звичайної діяльності?

60. Яких витрат може зазнавати підприємство при здійсненні інвестиційної діяльності ?

61. Як організувати контроль доходів та прибутків підрозділів підприємства?

62. З якими проблемами стикаються підприємці в умовах ринкової нестабільності ?

63. Які припущення покладені в основу аналізу "витрати-обсяг-прибуток"?

64. На які питання можна відповісти за допомогою аналізу "витрати - обсяг - прибуток" ?

65. Як пов'язані планування і контроль ?

66. З яких двох частин складається зведений кошторис підприємства?

67. Які особливості планування на торгових та виробничих підприємствах?

68. З яких елементів складається операційний план ?

69. В чому полягають основні завдання управління запасами ?

70. Які витрати пов'язані з придбанням та зберіганням запасів ?

71. Якими способами можна розрахувати розмір оптимальної партії поставки ?

72. В чому полягає зміст системи "точно в строк" ?

73. Як оцінюються матеріали, що відпускаються у виробництво ?

74. Що є основним джерелом формування нормативної бази прямих витрат на робочу силу?

75. Коли застосовується оцінка за трансфертними цінами ?

76. Як правильно встановити ціну на продукт ?

77. Як правильно обрати спосіб розрахунку амортизації ?

78. Які показники використовуються для оцінки ефективності капіталовкладень ?

79. Які дані необхідні для управління власним і залученим капіталом ?

80. Чим внутрішня звітність відрізняється від зовнішньої ?
81. Що потрібно для створення системи управлінської звітності ?
82. Яка структура управлінської звітності ?
83. Які види внутрішньої звітності Ви знаєте ?
84. Яка мета складання фінансової звітності ?
85. Як можна використовувати фінансову звітність для управлінського аналізу?
86. Якою має бути релевантна інформація для потреб прийняття управлінських рішень, контролю?
87. Аналіз відхилень бюджетів
88. Порядок складання бюджетів
89. Контроль виконання бюджетів
90. Стадія бюджетування капітальних інвестицій

б) для підсумкового контролю

1. Сутність та склад економічної інформації.
2. Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством
3. У чому особливості облікової інформації? Назвіть джерела та методи отримання інформації.
4. Збалансована система показників в управлінні підприємством (поняття та склад).
5. Основні характеристики облікової інформації.
6. Збалансована система показників як інформаційна підтримка стратегічного рівня управління компаніями.
7. Основні споживачі облікової інформації та їх класифікація.
8. Проблеми запровадження системи збалансованої системи показників на підприємствах.
9. Вимоги до облікової інформації.
10. Основні стадії формування обліково-аналітичного забезпечення.
11. Послідовність опрацювання облікової інформації.
12. Сутність обліково-аналітичного забезпечення (функції та склад).
13. Облікова система: поняття склад та характеристика.
14. Загальні засади розвитку екологічного менеджменту як фактору сталого розвитку.
15. Суть, зміст облікового процесу.
16. Інтегрована управлінська бухгалтерська звітність.
17. Сутність та поняття інформаційних систем.
18. Ризики в прогнозуванні діяльності підприємства.
19. Класифікація інформаційних систем.
20. Інформаційна підтримка управління ризиками як напрям зниження рівня непередбачувальності.
21. Структура інформаційних систем.
22. Класифікація ризиків підприємства для цілей бухгалтерського обліку.
23. Еволюція інформаційних систем.
24. Загальні засади розвитку соціального обліку як основного джерела отримання інформація соціального спрямування.

25. Бухгалтерський облік як частина інформаційного забезпечення підприємства

26. Соціальний облік в системі посилення корпоративної соціальної відповідальності.

27. Системний підхід до поняття бухгалтерського обліку

28. Порядок відображення показників соціального обліку в звітності.

29. Методологія створення інформаційної системи.

30. Засади проведення екологічного аудиту.

31. Поняття та значення управлінської бухгалтерської звітності.

32. Облік екологічних зобов'язань.

33. Принципи управлінської бухгалтерської звітності та класифікації її форм.

34. Екологічна звітність: сутність та склад.

35. Обліково-аналітична система.

36. Облік екологічних витрат.

37. Вимоги до управлінської бухгалтерської звітності.

38. Поняття екологічного менеджменту.

39. Методики підготовки управлінської бухгалтерської звітності.

40. Екологічний облік як інформаційна підтримка прийняття екологічних рішень.

41. Техніки підготовки управлінської бухгалтерської звітності.

42. Сутність та значення екологічного обліку.

43. Критерії оцінки ефективності управлінської бухгалтерської звітності.

44. Загальні засади розвитку екоконтролю.

45. Особливості та основні напрямки обліку соціальних витрат.

46. Загальна характеристика системи управління ризиками.

47. Сутність та класифікація ризиків.

48. Аудит соціально-орієнтованих витрат.

49. Якісні характеристики облікової інформації та бухгалтерського обліку.

50. Оцінювання очікуваних витрат для прогнозування та прийняття управлінських рішень.

6.7 Рейтингова оцінка знань з дисципліни та схема поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Відрізняється від традиційної більш широким інтервалом балів, які диференційовані відповідно до складності матеріалу (табл. 6.7.1), що контролюється його об'ємом, рівнем самостійності освоєння, тощо.

Таблиця 6.7.1 Схема поточного і підсумкового контролю знань

№ змістовного модулю	Кількість годин		Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
	ЛК	ПЗ			min	max	min	max
1	8	6	Аудиторна робота:					
			- контрольна робота	1	5	5	5	5
			- задача модулю (розв'язання задач, усне опитування)	1	3	3	3	3
			Самостійна робота:					
			<i>Обов'язкова</i>					
			- доповідь на гуртку	1	2	2	2	2
			- тестування в MOODLE	1	2	2	2	2
<i>Індивідуальна</i>								
- тези	1	0	5	0	5			
- наукова стаття	1	0	10	0	10			
Індивідуальне опрацювання питань курсу (20 год)			1	0	5	0	5	
Разом			x	x	x	12	32	
2	6	6	Аудиторна робота:					
			- контрольна робота	1	5	10	5	10
			- задача модулю (розв'язання задач, усне опитування)	3	3	3	9	9
			Самостійна робота:					
			<i>Обов'язкова</i>					
			- доповідь на гуртку	1	2	2	2	2
			- тестування в MOODLE	1	2	2	2	2
Індивідуальне опрацювання питань курсу (20 год)			1	0	5	5	5	
Разом			x	x	x	24	28	
Поточний контроль							36	60
Підсумкового контроль (екзамен)							24	40
Всього по навчальній дисципліні							60	100

За всі види робіт впродовж семестру (тести, опитування, контрольні роботи, реферати, самостійна робота тощо) здобувачем вищої освіти може отримати від 0 до 36 балів. Здобувач вищої освіти має право скласти підсумковий семестровий іспит у письмовій формі під час екзаменаційної сесії, до якої він допускається, якщо за виконання всіх контрольних заходів, передбачених протягом семестру, здобувачем вищої освіти набирає 36 і більше балів. В цьому випадку оцінка за екзамен складається з суми балів, які здобувачем вищої освіти отримав протягом семестру, і суми балів за екзамен (до 40 балів). Якщо на екзамені здобувачем вищої освіти отримав менше 24 балів, то він одержує незадовільну оцінку.

Таблиця 6.7.2 Шкала оцінювання ECTS

Оцінка ECTS	Визначення	Оцінка в балах	Традиційна оцінка
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок.	96-100	Відмінно
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками.	86-95	
C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок.	71-85	Добре
D	Задовільно – непогано, але з незначною кількістю недоліків.	60-70	Задовільно
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії.	60	
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як досягти мінімального критерію.	50-59	Незадовільно
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота.	менше 50	

Таблиця 6.7.3 Оцінки здобувачу вищої освіти виставляються так:

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою навчального закладу
A	Відмінно	90-100
BC	Добре	75-89
DE	Задовільно	60-74
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59
F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	1-34

7. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИХ АКТІВ

1. Drucker P. F. Controls, control and management, in Management Controls: New Directions in Basic Research, McGraw-Hill, 1964.

2. Drury C, Draund S., Osborne P., Tayles M. A survey of management accounting practices in UK manufacturing companies. — CACA, 1993.

3. Kaplan R. S. Contribution margin analysis: no longer relevant/ strategic cost, management: the new paradigm // Journal of Management Accounting Research (USA). — 1990. — Fall. P. 2—15.

4. Maher M. W., Deakin E. B. Cost accounting. — Burr Ridge, Illinois: IRWIN, 1994 — 984 p.

5. Meigs W. B., Meigs R. F. Accounting: the basis for business decisions. — McGraw-Hill Inc. — 1987. — 1059 p.

6. Puxty A., Lyall D. Cost Control in the 1990s: A survey of standart costing and budgeting practices in UK. CIMA, 1989.

7. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента. ТІ — К. : Ника-Центр, 1999.— 592 с.

8. Добровський В. М., Гнилицька Л. В., Коршикова Р. С. Управлінський облік : Навч. посіб. / За ред. В. М. Добровського. – К. : КНЕУ, 2005. – 278 с.

9. Друри К. Управленческий и производственный учет: Пер. с англ • Учебник. — М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. — 1017 с.

10. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 №996 -XIV - [Електронний ресурс]. —Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>
11. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 - [Електронний ресурс]. —Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>.
12. Лаговська О.А. Обліково-аналітичне забезпечення вартісно-орієнтованого управління: теорія та методологія : монографія / О.А. Лаговська. – Житомир : ЖДТУ, 2012. – 676 с. (кількість примірників, наявних у бібліотеці ЖДТУ – 3 та електронний формат)
13. Нападовська Л.В. Управлінський облік: Підруч. для студ. вищ. навч. закл – К.: Книга, 2004. - 544 с.
14. Разработка сбалансированной системы показателей. Практическое руководство с примерами. – 2-е изд., расшир. / Под ред.. А.М. Гершуна, Ю.С. Нефедьевой. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2005. – 128 с.
15. Сбалансированная система показателей: от стратегии к действию. Роберт С. Каплан, Дейвид П. Нортон. – ЗАО «Олимп-Бизнес», Москва, 2003. – 214 с.
16. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: Навч. посіб. — К. : КНЕУ, 2006. — 526 с.
17. Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу : Підручник. – К.: КНЕУ, 2004.— 412 с.
18. Управленческий анализ. Вахрушина М.А. 6-е изд., испр. - М.: 2010. — 399с.
19. Управлінський облік / Дон Р. Хенсен, Мерієн М. Моувен, Небіл С. Еліас, Девід У. Сєнков. / Пер. з англ. — К. : Міленіум, 2002. — 974 с.
20. Шершньова З. С. Оборська С. В. Стратегічне управління: Навч. посібник. — К. : КНЕУ, 1999. — 384 с.

Робочу програму розробила
д-р. екон. наук, професор

Н. М.Сіренко